

POSTANOWIENIE

Dnia 19 września 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Gonera

w sprawie z powództwa J. J.
przeciwko Powiatowi (...) o przywrócenie do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 19 września 2016 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w P.
z dnia 26 marca 2015 r., sygn. akt V Pa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w B., wyrokiem z 23 sierpnia 2013 r., uwzględnił częściowo powództwo J. J. o odszkodowanie za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę oraz o przywrócenie do pracy i zasądzenie wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy w ten sposób, że zasądził od pozwanego M. w Ł. na rzecz powoda kwotę 15.706,44 zł brutto tytułem odszkodowania oraz kwotę 1.800 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Ponadto orzekł o kosztach sądowych oraz o rygorze natychmiastowej wykonalności.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że J. J. był zatrudniony u strony pozwanej od 1 listopada 1990 r. na stanowisku psychologa. W dniu 1 września 2000 r. powodowi nadano tytuł nauczyciela mianowanego, a 28 sierpnia 2006 r. tytuł nauczyciela dyplomowanego. W dniu 23 maja 2012 r. Rada Powiatu w B. podjęła uchwałę nr

(...), na mocy której zlikwidowała M. w Ł., Szkołę Podstawową Nr [...] w Ł. oraz Gimnazjum w Ł. wchodzące w skład M. w Ł..

Pismem z 25 maja 2012 r. rozwiązano z powodem umowę o pracę. W uzasadnieniu podano, że rozwiązanie umowy nastąpiło na podstawie art. 20 ust. 1 pkt 1 i ust. 3 ustawy – Karta Nauczyciela (tekst jednolity: Dz.U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 ze zm.). Jako przyczynę podano zmiany organizacyjne polegające na likwidacji M. w Ł. z dniem 31 sierpnia 2012 r. Powyższe wypowiedzenie umowy o pracę doręczono powodowi 9 czerwca 2012 r. Od 31 sierpnia 2012 r. powód przebywał na zwolnieniu lekarskim. Uchwała dotycząca likwidacji M. w Ł. została zaskarżona. W dniu 29 czerwca 2012 r. Wojewoda (...) wydał rozstrzygnięcie nadzorcze, które zostało uchylone przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w Ł. wyrokiem z 12 października 2012 r. Wyrokiem z 14 maja 2013 r. Naczelny Sąd Administracyjny oddalił skargę kasacyjną. W dniu 1 września 2012 r., zgodnie z uchwałą z 23 maja 2012 r., rozpoczął swoją działalność M. w Ł.. Nowy harmonogram likwidacji M. w Ł. przyjęto uchwałą Zarządu Powiatu w B. nr (...) z 21 maja 2013 r.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że powództwo zasługuje na uwzględnienie w części dotyczącej zasądzenia odszkodowania za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę na podstawie art. 45 § 2 k.p. w związku z art. 30 k.p. i art. 20 ust. 1 pkt 1 i 5 w związku z art. 91c Karty Nauczyciela. Natomiast w pozostałej części, to jest w zakresie przywrócenia do pracy i zasądzenia wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy, powództwo podlegało oddaleniu. Sąd pierwszej instancji stwierdził, że pozwany pracodawca naruszył przepisy o wypowiedaniu umów o pracę, tj. 30 § 1 pkt 3 i § 4 k.p., przez wskazanie fikcyjnej przyczyny rozwiązania umowy o pracę, bowiem na dzień wypowiedzenia umowy o pracę uchwała Rady Powiatu likwidująca M. w Ł. była niewykonalna wobec jej zaskarżenia. Nie dawało to więc, w ocenie Sądu Rejonowego, podstaw do wypowiedzenia pracownikom, w tym powodowi, umów o pracę. Dokonując oceny sytuacji w M. w Ł., Sąd Rejonowy – rozważając możliwość przywrócenia powoda do pracy – nie mógł tego dokonać, bo faktycznie M. w Ł. został zlikwidowany z dniem 31 sierpnia 2013 r. Na tym etapie brak było jakichkolwiek okoliczności potwierdzających, że Ośrodek będzie działał dalej.

Stanowisko strony powodowej w tym zakresie nie znajdowało uzasadnienia, co potwierdził wdrożony i realizowany harmonogram likwidacji M. w Ł..

Od wyroku Sądu pierwszej instancji apelację wniosły obie strony procesu. Powód zaskarżył wyrok w części, zarzucając naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. przez dowolną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego i brak jego wszechstronnego rozważenia, a także naruszenie art. 45 § 2 k.p. oraz art. 23¹ § 1 i 6 k.p. Powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i przywrócenie go do pracy w M. w Ł. i zasądzenie na jego rzecz wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy oraz kosztów procesu. Pozwany zaskarżył wyrok Sądu pierwszej instancji w całości i zarzucił mu naruszenie prawa materialnego, tj. art. 45 § 1 k.p. w związku z art. 91c Karty Nauczyciela, oraz naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c. i art. 328 § 2 k.p.c. Pełnomocnik pozwanego Powiatu B. wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Sąd Okręgowy w P., wyrokiem z 26 marca 2015 r., oddalił obie apelacje.

Sąd Okręgowy podzielił stanowisko Sądu pierwszej instancji, że wskazana powodowi w wypowiedzeniu przyczyna rozwiązania umowy o pracę w postaci likwidacji M. w Ł. była nieprawdziwa. Wbrew zarzutom strony pozwanej o prawdziwości przyczyny rozwiązania umowy o pracę nie świadczy obowiązująca w dacie wypowiedzenia powodowi umowy o pracę uchwała nr (...) Rady Powiatu w B. z 23 maja 2012 r. w sprawie likwidacji M. w Ł., ale to, czy i kiedy podmiot ten uległ faktycznej likwidacji. Wbrew przekonaniu pozwanego Powiatu B. uchwała nr (...) Rady Powiatu w B. z 23 maja 2012 r. nie stanowiła prawnej podstawy wypowiedzenia stosunku pracy, lecz jedynie podstawę likwidacji M. Natomiast podstawę wypowiedzenia stanowił art. 20 ust. 1 pkt 1 oraz ust. 3 Karty Nauczyciela, czyli całkowita likwidacja szkoły. Sąd drugiej instancji zaakceptował stanowisko Sądu pierwszej instancji, że przywrócenie do pracy powoda było niemożliwe i niecelowe, z uwagi na realny i bliski termin likwidacji Ośrodka, która miała nastąpić 31 sierpnia 2013 r. W świetle poczynionych przez Sąd Rejonowy ustaleń faktycznych, które Sąd Okręgowy uznał za prawidłowe, mocą uchwały nr (...) z 21 maja 2013 r. przyjęty został harmonogram likwidacji M. w Ł., a dyrektor placówki

podjął wskazane w nim czynności dotyczące likwidacji i przekazania majątku oraz wychowanków do innych placówek.

Sąd drugiej instancji uznał za chybiony zarzut naruszenia art. 23¹ k.p., przyjmując, że w przypadku zakładów o celach gospodarczych przy wyjaśnieniu pojęcia „zakładu pracy” i jego „części” oraz istoty aktu „przejścia zakładu pracy”, zasadnicze znaczenie mają elementy i uwarunkowania typu majątkowego, natomiast nie mogą one odgrywać dominującej roli tam, gdzie dochodzi do przejęcia zakładu pracy realizującego cele społeczne, polityczne czy publiczne. W przypadku takich zakładów pracy, jak np. szkoły, zasadniczymi elementami dla wyjaśnienia ich istoty, a tym samym odpowiednio i dla ustalenia istoty „przejścia szkoły” (jako zakładu pracy), obok organizacji i majątku są zadania, a więc poddanie dzieci procesowi kształcenia i wychowania. Stosunek pracy powoda ustał na skutek dokonanego mu wypowiedzenia z dniem 31 sierpnia 2012 r. Z tym dniem nie doszło jednak do likwidacji M. w Ł., bowiem począwszy od 1 września 2012 r. Ośrodek ten nadal funkcjonował, obok nowo utworzonego M. w Ł., zatrudniał pracowników, realizował dotychczasowe zadania, aczkolwiek w mniejszym zakresie. Sytuacja ta uległa zmianie dopiero z dniem 1 września 2013 r., z tą bowiem datą nastąpiło faktyczne całkowite zaprzestanie działalności M. w Ł.. Powyższe okoliczności nie dają podstaw do twierdzenia, zdaniem Sądu drugiej instancji, że doszło do przejścia zakładu pracy z dniem 1 września 2012 r. na nowego pracodawcę. Nie mogło też dojść do owego przejścia z dniem 31 sierpnia 2013 r., gdyż M. w Ł. został w sposób formalny i faktyczny zlikwidowany. Powstały w tym samym budynku i w tych samych pomieszczeniach M. jest inną od M. placówką, realizującą inne cele i zadania.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w P. wniósł powód. Wyrok ten zaskarżył w całości i podał jako podstawę skargi kasacyjnej naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 23¹ k.p. oraz art. 45 § 2 k.p. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenie co do istoty sprawy, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu. Wniósł także o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał oczywistą zasadność skargi. Zdaniem skarżącego, Sąd drugiej instancji rażąco naruszył art. 23¹ k.p., gdyż mimo przyjęcia tych samych celów dla obu placówek, w postaci poddania dzieci procesowi kształcenia i wychowania, oparł się na szczegółach realizacji tych celów, czym odmówił zastosowania powyższego przepisu, oraz art. 45 § 2 k.p. przez nietrafne przyjęcie, że przepis ten został prawidłowo zastosowany z uwagi na niemożliwość przywrócenia powoda do pracy, mimo że stan faktyczny ustalony w sprawie prowadził do przyjęcia, iż M. w Ł. został przejęty przez M. w Ł., co umożliwiało przywrócenie powoda do pracy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Istotą wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienia jest wykazanie przez skarżącego okoliczności, które podlegają rozważeniu przez Sąd Najwyższy podczas tzw. przedsądu, czyli wstępnego badania sprawy, mającego na celu stwierdzenie występowania jednej z przesłanek skargi, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Przesłankami tymi są: 1) występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, 2) potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) nieważność postępowania lub 4) oczywista zasadność skargi. Podstawowym celem instytucji przedsądu jest bowiem ocena, czy w skardze kasacyjnej podniesiono takie okoliczności, których rozważenie i rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy będzie wkładem w rozwój prawa i zapewnienie jednolitości jego sądowej wykładni. Tylko wtedy wykazany zostaje publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147).

Skarżący powołuje się na oczywistą zasadność składanej skargi kasacyjnej. Przekonanie Sądu Najwyższego, oceniającego na etapie tzw. przedsądu zasadność przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w oparciu o przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., wymaga przytoczenia stosownych argumentów, uwzględniających specyfikę tej przesłanki, warunkującej pozytywne rozpoznanie wniosku podmiotu wnoszącego skargę kasacyjną. Pojęcie „oczywistości” mieści się

w sferze obiektywnej i łączy się z powinnością wykazania, że podniesione zarzuty naruszenia wskazanych przepisów są zasadne *prima facie*, bez dokonywania głębszej analizy tekstu tych przepisów i bez doszukiwania się ich znaczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 kwietnia 2015 r., I PK 242/14, LEX nr 1678955).

Zarzut, który skarżący stawia jako argument za oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej, został już rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy w orzeczeniu wydanym w tożsamym stanie faktycznym, w sprawie dotyczącej tego samego pracodawcy. W wyroku z 5 kwietnia 2016 r., I PK 5/16 (LEX nr 2030460), Sąd Najwyższy, oceniając możliwość zastosowania art. 23¹ k.p. do przypadku likwidacji M. w Ł. i utworzenia M. w tej samej miejscowości, uznał, że mimo przejęcia majątku (budynku, pomieszczeń) M. przez M. oraz pewnych podobieństw w działalności obu podmiotów wychowawczych należało przyjąć, że z uwagi na różnice celów działania (zakresu działalności) obu tych placówek nie doszło do przejścia zakładu pracy na nowego pracodawcę, ponieważ nie doszło do przejęcia zadań. Kryteria i okoliczności o charakterze majątkowym mają decydujące znaczenie w przypadku podmiotów prowadzących działalność gospodarczą. Natomiast w przypadku podmiotów zajmujących się działalnością społeczną (edukacyjno-wychowawczą) w sferze publicznej mogą one mieć jedynie charakter pomocniczy. Pierwszorzędne znaczenie należy przypisać celom i zadaniom realizowanym przez takich pracodawców (por. wyrok Sądu Najwyższego z 16 marca 1994 r., I PRN 4/94, OSNAPiUS 1994 nr 3, poz. 42). Zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy miał problem porównania celów i zadań zlikwidowanej placówki (M.) z celami i zadaniami nowej placówki (M.). W cytowanym wyroku z 5 kwietnia 2016 r., I PK 5/16, Sąd Najwyższy jednoznacznie przyjął odrębność zadań obu tych jednostek, co ma kluczowe znaczenie dla zastosowania normy art. 23¹ k.p.

Trafność drugiego z powołanych przez skarżącego zarzutów mających świadczyć o oczywistej zasadności skargi jest uzależniona od zaakceptowania poglądu o przejściu zakładu pracy na nowego pracodawcę, co w świetle przedstawionych wcześniej rozważań (biorących za punkt wyjścia wyrok Sądu Najwyższego z 5 kwietnia 2016 r., I PK 5/16), nie może mieć miejsca. Tym samym

należy przyjąć, że skarżący nie wykazał, aby Sąd drugiej instancji dopuścił się widocznego „na pierwszy rzut oka” naruszenia art. 45 § 2 k.p., przyjmując, że przywrócenie pracownika do pracy w ustalonym stanie faktycznym było niemożliwe (skoro niemożność wynikała z całkowitej likwidacji pracodawcy powoda).

Argumentację skarżącego przedstawioną w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej należało zatem uznać za nietrafną, a tym samym złożona skarga kasacyjna nie jest oczywiście uzasadniona.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy orzekł o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.